

Джек Лондон

В КРАЯ НА ДЪГАТА
НЕИЗДАВАНИ РАЗКАЗИ

София, 2019

JACK LONDON

The Unexpected. The Devil's Dice Box. Chased by the Trail. In the Forests of the North. Flush of Gold. The King of Mazy May. The Sun-Dog Trail. Morganson's Finish. At the Rainbow's End. A Northland Miracle. A Relic of the Pliocene. That Spot. The House of Pride. Good-Bye, Jack! The Sheriff of Kona. When the World Was Young. The Eternity of Forms. The Leopard Man's Story. Confession.

© Издателство „Изток-Запад“, 2019

Всички права на български език запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде възпроизвеждана или предавана под каквато и да е форма и по какъвто и да било начин без изричното съгласие на издателство „Изток-Запад“.

© Огняна Иванова, подбор и превод, 2019

© Деница Трифонова, оформление на корицата, 2019

ISBN 978-619-01-0514-5

ДЖЕК ЛОНДОН В КРАЯ НА ДЪГТА

НЕИЗДАВАНИ РАЗКАЗИ

Подбор и превод от английски

Огняна Иванова

Съдържание

Неочакваното	7
Кутията със зарове на дявола.....	27
Преследвани от пъртината.....	41
В горите на Севера	51
Златно сияние	69
Кралят на Мейзи Мей	85
Подир кучетата-слънца	93
Как свърши Моргансън	105
В края на дъгата	127
Северно чудо.....	137
Останка от плиоцена	145
Кучето на име Петно	157
Храм на гордостта	167
Сбогом, Джак!.....	181
Шерифът на Кона	191
Когато светът беше млад	205
Вечността на формите.....	221
Историята на Човека-леопард	233
Признание	237

Неочакваното

Лесно е човек да забележи очевидното, да направи очакваното. Тенденцията е индивидуалният живот да бъде по-скоро статичен, отколкото динамичен, и тази тенденция е превърната от цивилизацията в стимул, така че само очевидното да се забелязва, а неочакваното да се случва рядко. А когато неочакваното наистина се случи и има достатъчно силно влияние, неприспособените загиват. Те не забелязват онова, което не е очевидно, не са в състояние да пригледят своя добре подреден живот към нови и необикновени коловози. Накратко, когато стигнат до края на собствения си път, те умират.

От друга страна, има такива, които се насочват към оцеляването – подходящи за това хора, които се отскубват от господството на очевидното и неочакваното и пригаждат живота си към всякакви необичайни коловози, на които случайно или насила попаднат. Такъв човек беше Едит Уитълси. Родена и отрасла в селска Англия – там живеят според опита си и неочакваното е дотолкова неочаквано, че когато се случи, на него гледат като на нещо безнравствено – още като малка тя стана домашна помощница и после, съвсем млада, според правилото, основаващо се на опита, беше наета за прислужница на една дама.

Задача на цивилизацията е да налага човешките закони върху околната среда, докато тя не се подреди и автоматизира. Неприемливото се елиминира, неизбежното се предвижда. Нито дъждът мокри, нито студът вледенява, а отвратителната смърт, вместо да дебне удобния момент, се превръща в предварително уговорено зрелище и се придвижва по добре утъпкания коловоз към семейната гробница, където смазват пантите на вратата, за да не ръждясат, и непрекъснато проветряват, за да е чист въздухът. Точно това заобикаляше Едит Уитълси. Не се случваха никакви събития. Едва ли можеше да се сметне за събитие това, че на двацет и пет годишна възраст тя придружи господарката си в кратко пътуване до Съединените щати.

Джек Лондон Само посоката бе сменена, но коловозът си оставаше същият, все така често използван: безсъбитен мост, прехвърлен през Атлантика. И параходът не беше параход, а просторен хотел с безброй коридори, който се движеше бързо и спокойно, покоряваше вълните с грамадата си ис утешителното си еднообразие превръщаше океана във воденичен яз. На другия бряг коловозът продължаваше на сушата – добронамерен, приличен коловоз, предоставящ хотели на всяко място, където пътникът спира, както и хотели на колела между две спирки.

В Чикаго, докато господарката ѝ виждаше една страна на светския живот, Едит Уитълси виждаше друга негова страна, така че когато напусна работата си при дамата и стана госпожа Едит Нелсън, тя може би в някаква незначителна степен изгуби способността си да се вкопчва в неочакваното и да го управлява. Ханс Нелсън – имигрант от шведски произход, работещ като дърводелец – притежаваше нетърпението на тевтонците, което ги подтиква непрекъснато да се придвижват на запад, към големите приключения. Беше мускулист здравеняк с малко въображение, съчетано с огромна предприемчивост, по природа предан и любящ със сила, съответстваща на възможностите му.

В деня след сватбата каза на Едит: „Ще работя усилно и като събера пари, ще замина за Колорадо.“ Година по-късно двамата бяха в Колорадо, където Ханс за пръв път се нае в златна мина и се разболя от треската за злато. Търсенето на жила го отведе в Северна и Южна Дакота, Айдахо и Източен Орегон, както и в планините на Британска Колумбия. В лагерите и по пътищата Едит Нелсън винаги беше редом – споделяше живота му, лишенията и тежкия труд. Тя смени ситните стъпки на домакия вкъщи с широките крачки на планинка. Научи се да гледа на опасността с широко отворени очи, завинаги отърсила се от паническият страх, пораждан от невежеството и поразяващ градските чада, от което те оглупяваха като полудели коне, замръзнали от ужас в очакване на съдбата си, вместо да влязат в схватка с нея, или биваха обръщани в паническо бягство, ослепели от унищожавания ги ужас, осейващ пътя им със стъпкани от тях тела.

Едит Нелсън се срещаше с неочакваното на всеки завой от пътя и пригоди зрението си така, че в пейзажа да вижда не явното, а скритото. Тя, която през живота си не беше готвила, се научи да меси хляб, без да слага хмел, мая или бакпулвер, а после

да го изпича и отгоре, и отдолу в тиган на открит огън. Дори ако разполагаше само с последната чаша брашно и последното парче бекон, тя смогваше да се справи – успяваше да използва като заместител на продуктите кожа от мокасини или оцавени по-меки парчета, така че душата на човек да не напусне тялото му и той да продължи по пътя, дори и да залита. Научи се да разпределя товара на коня не по-зле от мъжете – задача, непосилна за гордите градски жители, и знаеше как да запряга животните според задачата. Освен това можеше да запали огън с мокри дърва, докато вали, без да си разваля настроението. Накратко, беше овладяла неочакваното във всичките му проявления. Ала тепърва в живота ѝ щеше да дойде Голямото неочаквано, за да я подложи на изпитание.

Приливът на златната треска бе на път да залее Аляска, така че Ханс Нелсън и съпругата му бяха неизбежно повлечени от течението, което ги отнесе в Клондайк. През есента на 1897 година се озоваха в Дайа, но без да разполагат със средствата да прехвърлят багажа си през прохода Чилкут и да го спуснат после по реката до Досън. Затова тази зима Ханс Нелсън остана да упражнява занаята си и си намира работа из растящия като гъба златотърсачески град Скагуей.

Беше на ръба и през цялата зима чуваше как Аляска го вика. Най-висок бе гласът на залива Лутайа, така че през лятото на 1898 година той и жена му потеглиха през лабиринтите на начупената брегова линия със сиуашки* канута, дълги по седемдесет стъпки. Возеха ги индианци, а с тях пътуваха и още няколко души. Индианците ги оставиха в затънтено място на около стотина мили от залива Лутайа и се върнаха в Скагуей, но другите трима пътници не се разделиха с тях. Бяха внесли поравно капитал да купят екипировка за търсене на злато и щяха да делят поравно печалбата. При това положение Едит Нелсън пое ангажимента да готви на златотърсачите срещу дял колкото на всеки от мъжете.

Най-напред отсякоха няколко смърча и направиха от стволовете къща с три помещения. Шетането остана за Едит Нелсън; работата на мъжете беше да търсят злато и те го правеха – отгоре на всичко не само търсеха, но и го намираха. Не ставаше вне-

* Сиуаши (от фр. дума за дивак) – местното име за индианци течинуки.

Джек Лондон запно, промиваха речен пясък часове наред и с този тежък труд всеки участник припечелваше петнайсет-двайсет долара на ден. Късото лято в Аляска се удължи извън обичайното и мъжете използваха тази възможност, като оставиха заминаването си за Скагуей за последния момент. Ала тогава стана прекалено късно. Бяха се уговорили да се присъединят към няколко десетки местни индианци за есенното им крайбрежно плаване на юг. Сиуашите чакаха белите почти до последния момент, но накрая заминаха. На златотърсачите не остана друго, освен да се надяват на случаен превоз. Междувременно почистиха участъка и струпяха запаси от дърва за огрев.

Топлите дни се точеха в унес и сякаш никога нямаше да свършат, но изведнъж – рязко, като че прозвуча сигнална тръба – настъпи зимата. Дойде за една нощ. Хората се събудиха от воя на вятъра, който носеше сняг, а водата замръзна. Една подир друга последваха бури, а в промеждутъците цареше безмълвие, нарушавано единствено от тътена на прибоя на безлюдния бряг, където солените пръски обрамчваха сушата с бял скреж.

В дървената къща всичко беше наред. Измериха златния прах, оказа се за около осем хиляди долара, така че не можеше да бъдат недоволни. Мъжете измайсториха снегоходки, ходеха на лов, за да осигуряват прясно месо за ядене, а в дългите вечери играеха на карти – на вист или пеедро. Сега, когато прекратиха търсенето на злато, Един Нелсън прехвърли паленето на огъня и миенето на чинии на мъжете, а тя изкръпваше чорапите и дрехите им.

В малкото пространство нямаше мръсене, заяждане или дребни разправии, така че обитателите често се поздравяваха, че като цяло са щастливи. Ханс Нелсън беше упорит, но отстъпчив, а Едит отдавна беше спечелила всеобщото възхищение с умението си да се разбира с хората. Харки – висок като върли-на тексасец – се държеше особено приятелски за човек с мрачен характер и ако никой не се противопоставяше на теорията му, че златните залежи с времето нарастват, беше съвсем сговорчив. С ирландското си чувство за хумор Майкъл Денин, четвъртият член на групата, допринасяше за веселото настроение в къщата. Беше едър и силен мъж, склонен внезапно да избухва за едното нищо, но под напрежение и затруднения относно важни въпроси неизменно оставаше с бодър дух. Петият и последен съжител бе Дъчи, с готовност поел ролята да е мишена на групата. Той

дори полагаше усилия да ги накара да му се присмиват – само и само да ги развесели. Явно целта му в живота беше да буди смях. Спокойствието на обитателите никога не се наруши от сериозна караница, а сега, когато всеки можеше да покаже своите хиляда и шестстотин долара за работата си през късото лято, атмосферата говореше за сити хора, доволни от своето благополучие.

След което се случи Неочакваното. Тъкмо бяха седнали да закусват. Макар че вече беше осем часът (по разбираеми причини след като спряха да търсят методично злато започнаха да закусват късно), пъхната в гърлото на бутилка свещ осветяваше масата. В двата края седяха Едит и Ханс. От едната страна, с гръб към вратата, бяха Харки и Дъчи, а мястото от другата страна стоеше празно – Денин още не беше дошъл.

Ханс Нелсън погледна празния стол, бавно поклати глава и с дълбокомислен напън да прояви чувство за хумор каза:

– Чудна работа, винаги е пръв на масата. Сигурно се е разболял.

– Къде е Майкъл? – попита Едит.

– Стана малко преди нас и излезе навън – отвърна Харки.

Лицето на Дъчи грейна дяволито. Преструваше се, че знае защо Денин го няма, и си придаваше тайнствен вид, докато останалите настояваха да им каже. След като надникна в стаята, където спеше Денин, Едит се върна на масата. Ханс я погледна, а тя поклати глава и подхвърли:

– Никога досега не е закъснявал за ядене.

– Не ми е ясно това – рече Ханс. – Апетитът му е като на кон.

– Лоша рапота – каза Дъчи и тъжно поклати глава.

Бяха започнали да се забавляват с отсъствието на другаря си.

– Наистина е шалко – подхвърли Дъчи.

– Кое? – попитаха в хор другите.

В отговор той каза с печал в гласа:

– Коркият Майкъл!

– Добре де, какво му е на Майкъл? – попита Харки.

– Вече не усеща глат – изхленчи Дъчи. – Изгуби своя *дер апетит*. Не му харесва *дас яденето*.

– Не си личеше, докато се тъпчеше до пръсване – отбеляза Харки.

– Той прафи тофа само за да не опиди коспоша Нелсън – побърза да каже Дъчи. – Така е, така е, лоша рапота!

Джек Сащо го няма? Понеше ислесе нафън. А сащо ислесе нафън?
 Лондон За да си фърне *дер апетит*. А как си фръща своя *дер апетит*?
 Хоти бес мокасини ф sneка. Ас ли не знам? По тоси начин

покатите оклатняват, като са бес апетит и искат та си го фърнат. Майкъл има шестнайсет хиляти толара. Той е покат чофек. Опаче няма апетит. И сатофа си търси апетита. Ако отфорите *ди врата*, ще го фидите пос ф sneка. Кокато си фиди апетита, ще го хфане и ще тойте та сакусфа.

Избухна голям смях, като чуха какви глупости приказва Дъчи. Едва смехът секна, и вратата се отвори. Влезе Денин. Всички се извърнаха, за да го погледнат. Беше с пушка в ръка. Още докато го гледаха, опря на рамо пушката и стреля два пъти. Първо застреля Дъчи, който се захлупи на масата, като обърна канче с кафе, а рошавата му руса коса се потопа в чинията с каша. Челото му, което се опря в близкия край на чинията, я натисна и тя се надигна под ъгъл четирийсет и пет градуса. Харки скочи на крака, бе улучен във въздуха с втория куршум и се строполи ничком на земята, а възгласът му „Боже Господи!“ изкъколи в гърлото му и замря. Това бе Неочакваното. Ханс и Едит се сащисаха. Седяха сковани на масата, без да могат да откъснат очи от убиеца. Виждаха очертанията му през барутния дим, а в тишината не се чуваше нищо друго, освен как капка по капка разсипаното кафе на Дъчи тече на пода. Денин отвори задната част на пушката и изсипа от там гилзите. Хванал пушката с една ръка, с другата бръкна, за да извади патрони от джоба си.

Пълнеше пушката си с патроните, когато Едит Нелсън пристъпи към действие. Беше ясно, че той се готви да убие нея и Ханс. За време, продължило вероятно три секунди, тя се почувства замаяна и парализирана от ужасния и необясним облик, приет от Неочакваното. После обаче стана и се зае с въпроса. Зае се конкретно – хвърли се като котка към убиеца и с две ръце хвана вързаната на врата му кърпа. Тежестта на тялото ѝ го накара да се олюлее и да отстъпи няколко крачки назад. Той се опита да се отърси от нея, без да изпуска пушката. Нямаше как това да стане, защото стегнатото едро тяло на жената беше гъвкаво като на котка. Едит се хвърли на една страна и понеже стискаше здраво гърлото му, почти го събори на пода. Денин се изправи и бързо се извъртя. Жената не отслаби хватката си; тялото ѝ последва описания от мъжа кръг, нозете ѝ се откъснаха от пода и тя увисна

във въздуха с ръце на гърлото му. Кръгът завърши със сблъсък в един стол, при което мъжът и жената паднаха на земята, свирепо вкопчени един в друг, и се изтъркаляха през половината стая.

Ханс Нелсън реагира на Неочакваното половин секунда след жена си. Нервната му система и менталните процеси бяха по-бавни от нейните. Макар и по-едрият от двамата, трябваше му половин секунда повече да схване и да определи какво става и да предприеме някакво действие. Когато Ханс скочи на крака, Едит вече се беше вкопчила в гърлото на Денин. Само че мъжът ѝ не беше хладнокръвен като нея. Обзе го сляпа ярост, полудя от гняв. В миг се надигна от стола с отворена уста, от която излезе полурев, полумучене. Двете тела вече бяха започнали да се въртят и като продължаваше да реве и да мучи, Ханс ги последва през стаята и ги настигна, когато се строполиха на пода.

Хвърли се върху просналия се мъж и взе да го удря с юмруци като обезумял. Това бяха удари като с тежък ковашки чук и когато усети, че тялото на Денин се отпуска, Едит дръпна ръцете си и се претърколи настрани. Остана да лежи на пода; дишаше тежко и гледаше какво става. Яростните удари продължиха да се сипят. Денин сякаш не ги забелязваше. Дори не помръдна. Тогава на Едит ѝ хрумна, че е в безсъзнание. Извика на Ханс да спре. После извика повторно, но той не обърна внимание на гласа ѝ. Вкопчи се в ръката му и не я пусна, ала това само го забави малко.

Онова, което направи Едит впоследствие, не беше плод на разумен подтик. Тя нито изпита съжаление, нито спази забраните на своята религия. По-скоро някакъв усет за законност, за етичност от ранните ѝ години я накара да застане телом между съпруга си и безпомощния убиец. Ханс се спря едва когато разбра, че удря жена си. Остави я да го блъсне настрани точно както едно зло, но послушно куче оставя господаря си да го блъсне. Сходството отиваше още по-далече. Гневът на Ханс все още клокочеше дълбоко в гърдите му, сякаш той беше звяр, и на няколко пъти мъжът понечи да скочи върху жертвата си, но жената бързо му препречваше пътя с тялото си.

Едит отблъскваше Ханс все по-далече и по-далече. Никога не го беше виждала да изпада в такова състояние и се уплаши от него повече, отколкото я беше уплашил Денин в разгара на боричкането им. Не можеше да повярва, че този побеснял човек е нейният Ханс. Потресена, изведнъж усети как

14 сърцето ѝ се свива от инстинктивния страх, че той може да
Джек прегризе със зъби ръката ѝ, както би направил един див звяр.
Лондон Понеже не му се щеше да я нарани, но все още настойчиво
искаше да се върне към побоя над Денин, известно време
Ханс се мятал насам-натам. Ала Едит се мятал заедно с него, до-
като накрая не му просветна. Разумът му се върна и той се от-
дръпна.

И двамата мъчително се изправиха. Ханс се олюля и се об-
легна на стената със смръщено лице; най-после неспирното
дълбоко клокочене в гърдите му секна. Беше дошло времето за
противодействие. Едит стоеше наред стаята и кършеше ръце, а
тялото ѝ трепереше като лист.

Ханс гледаше с немиждещи очи, докато погледът на Едит се
местеше неспокойно, защото се спираше на подробностите от
случилото се. Денин лежеше, без да помръдва. Събореният стол,
отлетял при лудешкото въртене, беше паднал до него. Пушката
се подаваше изпод тялото му; задната част на цевта все още беше
отворена. До дясната му ръка се виждаха изпуснати два патро-
на, които бе стискал, докато не изгуби съзнание. Харки лежеше
ничком на пода там, където бе паднал, а Дъчи се беше захлупил
на масата с рошавата си руса коса в чинията с каша; чинията все
още стоеше надигната под ъгъл. Гледаше тази чиния като ома-
гьосана. Защо чинията не падаше? Ама че нелепо! Не беше нор-
мално една чиния с каша да се наклони така на масата дори ако са
убили един-двама души.

Жената погледна Денин, но погледът ѝ се върна към накло-
нената чиния. Ама че работа! Малко оставаше да се поддаде на
истеричен пристъп и да избухне в смях. Монотонният звук от
капките кафе, падащи от масата на пода, само подчертаваше ти-
шината. Защо Ханс не направеше нещо? Защо не кажеше нещо?
Едит го погледна и понечи да заговори, но установи, че езикът
отказва да ѝ се подчини. Усети в гърлото си особена болка, ус-
тата ѝ беше пресъхнала и грапава. Можеше единствено да гледа
Ханс; той също я гледаше вместо отговор.

Изведнъж силно дрънчене наруши тишината. Едит изпищя
и погледът ѝ се стрелна към масата. Чинията беше паднала. Ханс
въздъхна, сякаш се събуждаше от сън. Дрънченето на чинията ги
беше върнало към живот в един нов свят. Дървената къща олице-
творяваше този свят, в който щяха да живеят и да се движат отсе-

га нататък. Предишната къща завинаги бе изчезнала. Житейският хоризонт изглеждаше напълно нов и непознат. Неочакваното, покрило всичко с магията си, сменяше перспективата, правеше фокуси с ценностите и смесваше реалното и нереалното в неразбираема бъркотия.

– Божичко, Ханс! – беше първото, което успя да изрече Едит.

Вместо да ѝ отговори, нейният съпруг с ужас се взря в нея. Погледът му бавно обиколи стаята и той за пръв път забеляза подробностите. После си нахлупи шапката и тръгна да излиза.

– Къде отиваш? – попита го Едит, обзета от мъчително безпокойство.

Ръката му беше на дръжката на вратата. Полуизвърнат, той каза:

– Ще изкопая няколко гроба.

– Не ме оставяй сама тук, Ханс! – примоли се тя, а очите ѝ се местеха из стаята.

– Все някога ще трябва да изкопая гробовете – отвърна ѝ той.

– Не знаеш колко ще трябва – възпротиви се отчаяно тя. Забеляза неговата нерешителност и добави: – По-добре да дойда с теб и да ти помогна.

Ханс отиде до масата и машинално угаси свещта. После двамата огледаха телата. И Харки, и Дъчи бяха мъртви – безнадеждно мъртви, застреляни отблизо. Ханс отказа да доближи Денин и Едит бе принудена сама да направи тази проверка.

– Не е умрял – извика тя на Ханс.

Мъжът ѝ отиде до убиеца и го погледна.

– Какво говориш? – настойчиво попита тя, като долови гъгненето на нечленоразделна реч в гърлото му.

– Казвам, че е много жалко, дето е останал жив – отвърна мъжът ѝ.

Едит се наведе над тялото.

– Не го пипай! – с прегракнал, странен глас я предупреди Ханс.

Тя го погледна и внезапно я обзе страх. Мъжът ѝ бе взел пушката и слагаше патроните в нея.

– Какво правиш? – извика тя и бързо се изправи.

Ханс не ѝ отговори, но тя видя, че опира пушката на рамото си. Сграбчи дулото с ръце и го отместа нагоре.

– Не ми се бъркай! – извика ѝ той с подрезгавял глас.

Опита се да дръпне оръжието от нея, но тя се приближи по-плътно, вкопчи се в него и извика:

Джек
Лондон

– Ханс, Ханс! Опомни се! Да не си се побъркал?!

– Той уби Дъчи и Харки – отвърна съпругът ѝ, – затова ще умре.

– Не е редно – каза тя. – Има закони.

Той се ухили, с което показва колко силно се съмнява в силата на закона по тези места, но се задоволи само да повтори упорито и равнодушно:

– Той уби Дъчи и Харки.

Едит дълго спори с него, но в спора нямаше две страни, защото Ханс се задоволи само да повтаря неспирно „Той уби Дъчи и Харки“. Едит обаче не можеше да се разграничи нито от възпитанието, което бе получила като дете, нито от сегашната си същност. Законите бяха завет за нея и човек трябваше да постъпва правилно, в унисон с тях. Не виждаше друг верен път, който да следва. Ако Ханс вземеше закона в свои ръце, за това щеше да има толкова оправдание, колкото и за извършеното от Денин. Две злини не правят едно добро, заключи тя, и имаше само един начин убиецът да бъде наказан: законния начин, предвиден от обществото. Накрая Ханс се предаде.

– Добре – каза той. – Твоя воля. Утре или в другиден ще видиш как убива тебе и мене.

Едит поклати глава и протегна ръка за пушката. Ханс понечи да ѝ я подаде, но се поколеба и каза умолително:

– По-добре да го застрелям.

Тя отново поклати глава, той отново понечи да ѝ подаде пушката, ала в същия миг вратата се отвори и в стаята, без да чука, влезе индианец. Усетиха порива на вятъра, вътре нахлу сняг. Едит и Ханс се обърнаха и погледнаха непознатия. Ханс все още държеше пушката. Индианецът прие обстановката, без да му мигне окото. С един поглед обиколи убитите и ранения. Не само изненада – по лицето му не се изписа дори любопитство. Харки лежеше в краката му, но той сякаш не го виждаше. Като че ли за него тялото на Харки не съществуваше.

– Много вятър – рече индианецът. – Всичко наред? Много наред?

Все още в ръце с пушката, Ханс бе сигурен, че индианецът го смяташе за причината да има трупове. Погледна въпросително жена си.

– Добро утро, Негук! – каза тя с глас, който издаваше какво усилие прави. – Не, нищо не е наред. Голяма беда.

– Довиждане, сега тръгва, малко време – каза индианецът и без по нищо да си личи, че наистина бърза, се постара да заобиколи червената локва на пода, отвори вратата и излезе.

Мъжът и жената се спогледаха.

– Смята, че ние сме го направили. Че аз съм го направил – ахна Ханс.

Известно време Едит мълча, после каза делово, с няколко думи:

– Няма значение какво смята. За това ще мислим по-късно. Сега трябва да изкопаем два гроба. Само че първо ще вържем Денин, за да не избяга.

Ханс отказа да докосне Денин, ала Едит върза здраво ръцете и краката му. После двамата с Ханс излязоха навън. Снегът покриваше всичко наоколо, а земята бе замръзнала. Не искаше и да чуе за ударите на лопатите. Двамата събраха дърва, после остъргаха снега и запалиха на мястото огън. След като огънят горя около час, бяха се размразили няколко инча от почвата. Изгребаха ги с лопата и после отново накладоха огън. Напредваха в копаенето с по два-три инча на час.

Беше трудна и неблагоприятна работа. Поривите на вятъра навяха сняг и пречеха на огъня да се разгори, студът проникваше през дрехите и смразяваше телата им. Почти не разговаряха – вятърът им пречеше да го правят. Вместо да се чудят какъв е бил мотивът на Денин, те мълчаха, потиснати от ужаса на трагедията. В един часа Ханс погледна към къщата и заяви, че е гладен.

– Почакай, Ханс! – спря го Едит. – Положението е такова, че не мога да се върна в къщата, за да сготвя.

В два часа мъжът ѝ предложи да влезе заедно с нея, но тя настоя да продължат да копаят и в четири двата гроба бяха готови. Плитки, но и с двете си стъпки дълбочина щяха да изпълнят предназначението си.

Стъмни се. Ханс взе шейната и преместиха двата трупа през мрака и виелицата до ледената им гробница. Погребалното шествие далече не беше пишно. Плазове на шейната потъваха дълбоко в натрупания сняг и беше трудно да я теглят. От предния ден Ханс и Едит не бяха слагали залък в уста и изпитваха слабост от глад и изтощение. Нямаха сили да

Джек
Лондон

се съпротивляват срещу вятъра и от време на време поривите му ги събаряха на земята. На няколко пъти шейната се преобръщаше и се налагаше отново да слагат в нея мрачния товар. Последните стотина крачки до гробовете направиха по стръмен склон, като лазеха на четири крака. Дори при това положение на два пъти тежестта на шейната ги дръпна назад и надолу по склона полетяха вчепкани в страховито кълбо живи и мъртви, заедно с въжетата, с които двамата дърпаха товара и шейната.

– Утре ще сложа дъски с имената им – каза Ханс, когато за-сипаха гробовете.

Едит плачеше. Погребалната служба се ограничи с няколко недовършени изречения, казани от нея, и сега на съпруга ѝ се наложи почти да я носи до къщата.

Денин беше дошъл на себе си. Намираше се доста далече, претърколил се с намерението да се освободи. Гледаше Ханс и Едит с блеснали очи, но не направи опит да говори. Ханс и сега не пожела да докосне убиеца и намусено гледаше как Едит го влачи по пода, за да го замъкне до стаята, където спяха мъжете. Ала колкото и да се мъчеше, тя не успя да го вдигне от земята и да го сложи на нара му.

Накрая Ханс за пореден път отправи молбата си:

– По-добре ще е да го убия, за да нямаме повече неприятности.

Едит поклати глава и отново се наведе, за да изпълни намерението си. За нейно учудване тялото лесно се помести, по което тя разбра, че Ханс се е примирил и не се дърпа. После дойде ред да бъде почистена кухнята. Подът обаче продължаваше да крещи за трагедията, докато Ханс не рендоса местата, където имаше следи, а стърготините използва за печката.

Дните минаваха. Бяха потънали в гъст мрак и безмълвие, нарушавани само от гръмотевичните бури на брега, където прибоят бе замръзнал. Ханс се подчиняваше на всяко искане на Едит. Цялата му забележителна предприемчивост се изпари. Едит беше решила да се справя с Денин по свой начин, така че той остави всичко в нейни ръце.

Убиецът представляваше непрекъсната заплаха. По всяко време имаше опасност да се освободи от въжетата, затова го па-зеха денонощно. До него непрекъснато седеше или мъжът, или

жената със заредена пушка в ръце. Отначало Едит опита да се сменят на осем часа, но непрекъснатото напрежение беше прекалено голямо, така че двамата се редуваха на четири часа. По-неже трябваше и да спят, а се налагаше да го пазят и през нощта, цялото им време бе посветено да дебнат Денин. Едва успяваха да приготвят нещо за ядене и да съберат дърва за огрев. След ненавременното посещение на Негук индианците избягваха да се отбиват. Едит прати Ханс до техните къщи с молбата да откарат Денин с кану на юг до най-близкото селище на златотърсачи или търговци, но задачата се оказа неизпълнима. После и самата Едит отиде. Разговаря с Негук. Като старейшина на едно малко село, той добре съзнаваше своята отговорност и разкри намеренията си немногословно:

– Беда на бели, не на сиуаши. Мои хора помогнат, тогава стане беда и на сиуаши. Когато беда на бели и беда на сиуаши стане една беда, тази беда голяма, никой не разбира и край няма. Беда нещо лошо. Мои хора не виновни. Защо помогнат и попаднат в беда?

При това положение Едит Нелсън се върна в ужасния си дом с редуването на четиричасови дежурства. Случваше се, когато дойдеше нейният ред и седнеше до затворника със заредена пушка на скута, очите ѝ да се затворят и да задреме. Винаги се стряскаше и се събуждаше, хващаше пушката и светкавично поглеждаше Денин. Несъмнено такъв нервен потрес не ѝ се отразяваше добре. Толкова много се страхуваше от този мъж, че дори когато беше напълно будна, ако той помръднеше под завивката, тя не успяваше да се овладее и посягаше към пушката.

Вървеше към нервен срыв и това ѝ беше ясно. Най-напред усети, че очните ѝ ябълки трептят, така че се принуждаваше да затвори очи, за да получи облекчение. Малко по-късно клепачите ѝ взеха да се мърдат от нервен тик, който не успяваше да овладее. В добавка към напрежението не можеше да забрави трагедията. Беше толкова близо до ужаса, колкото и в първата сутрин, когато той неочакваното се прокрадна в къщата и завзе всичко. В ежедневните си грижи за затворника ѝ се налагаше да стиска зъби и да се окуражава – и духом, и телом.

Влиянието върху Ханс беше различно. Беше обзет от натрапливата идея, че е негов дълг да убие Денин, и винаги, когато той се занимаваше с вързания мъж или го наблюда-

ваше, Едит бе обсебена от страха, че съпругът ѝ ще впише с червено още едно име в анализите на къщата. Ханс винаги грозно ругаеше Денин и се отнасяше грубо с него. Мъчеше се да скрие маниакалното си желание да извърши убийство и казваше на жена си:

– С времето ще поискаш от мене да го свърша, но тогава аз пък няма да го направя. Защото ще ми се повдига от него.

Неведнъж обаче, ако крадешком надникнеше в стаята, когато не ѝ се падаше да пази Денин, тя заварваше двамата мъже вперили свирепо поглед един в друг като зверове; на лицето на Ханс – копнеж да извърши убийство, а на затворника – жестоко и диво изражение, като на хванат натясно плъх. Тогава викаше: „Ханс, съвземи се!“, и съпругът ѝ идваше на себе си; стряскаше се засрамен, ала не си личеше да изпитва разкаяние.

По този начин Ханс се превърна в още един фактор, пред който Неочакваното бе изправило Едит Нелсън, за да се справи с него. Отначало ставаше въпрос само да се отнасят с Денин така, както тя смяташе за редно – да го държат като затворник, докато не го предадат, за да бъде изправен пред съответния съд. Впоследствие обаче с участието на Ханс тя разбра, че става въпрос да бъде запазен разумът му и да не пострада. Не след дълго установи, че собствените ѝ сили и нейната издръжливост се бяха превърнали в част от проблема. Напрежението я съсипваше. Лявата ѝ ръка неволно започваше да отскача и да трепери. Разсипваше от лъжицата загребаното ядене и не можеше да облекчи положението на ръката си. Реши, че това е нещо като танца на свети Вит, хорея, и започна да се безпокои докъде може да стигне увреждането. Ами ако се окажеше на легло? Представяше си възможно бъдеще, когато в дървената къща са останали само Денин и Ханс, и това допълнително я изпълваше с ужас.

На четвъртия ден убиецът доби дар слово. Първият му въпрос беше какво ще направят с него. Повтаряше го всекидневно по много пъти на ден. Всеки път Едит му казваше, че ще отговаря пред закона. На свой ред тя всеки ден го питаше: „Защо го направи?“, а той винаги си мълчеше. Освен това посрещаше въпроса ѝ с изблици на гняв, вбесяваше се и опъваше кожените върви, с които бе овързан, заплашваше я с онова, което ще направи, когато се освободи, като казваше, че рано или късно това ще се случи. В такива моменти тя запъваше и двата спусъка на пушката, гото-

ва да му прати оловната смърт, ако той успее да се отскубне, а самата тя усещаше, че от напрежението и потреса цялата трепери, сърцето ѝ лудо бие и е замаяна.

Постепенно Денин стана по-хрисим. Взе да ѝ се струва, че той се е изтощил да не прави нищо. Непрестанно я молеше да го развърже. Обещавахе невероятни неща. Нямало да им навреди. Сам щял да се спусне с лодка на юг и да се предаде на властите. Искал да им даде своя дял от намереното злато. Можел да отиде далече в ледената пустиня и никога вече да не се появи в цивилизацията. Стига тя да го освободи, щял да сложи край на живота си. Обикновено молбите му неволно преминаваха в бурни пристъпи, докато Едит не започваше да мисли, че убиецът ще получи припадък. Въпреки яростта му тя обаче само клатеше глава и отказваше да изпълни желанието му и да го освободи.

Седмиците се нижеха и Денин ставаше все по-сговорчив. Същевременно си личеше, че е все по-изтощен. „Толкова уморен се чувствам, толкова съм уморен!“, мърмореше той и движеше глава нагоре-надолу на възглавницата като сърдито дете. В малко по-късен период започна да отправя пламенни молби да му позволят да умре, караше я да го убие, повтаряше на Ханс, че трябва да прекрати страданията му, та поне в смъртта да намери покой.

Много бързо положението стана невъзможно. Едит се притесняваше все повече и усещаше, че всеки миг може да получи нервен срыв. Дори да си почине като хората не можеше, защото я мъчеше страхът, че Ханс ще се поддаде на манията си и ще убие Денин, докато тя спи. Макар че настъпи януари, щяха да минат месеци, докато се появи вероятност някой търговски кораб да хвърли котва в залива. Освен това не бяха очаквали да зимуват в дървената къща и провизиите им привършваха, а Ханс не беше в състояние да набавя храна с лов. Заради затворника, който пазе-ха, не напускаха къщата.

Трябваше да се направи нещо и Едит го знаеше. Наложил си отново да размишлява върху проблема. Не можеше да се отърси от наследството на своя род, законът беше в кръвта ѝ, така бе възпитана. Знаеше, че каквото и да прави, трябва да спазва закона, и през дългите часове, докато с пушка на скута наблюдаваше Денин, когато беше неспокоен, а навън бушуваше гръмотевична буря, тя мислено правеше основни социологични проучвания и обясняваше за себе си еволюцията на закона.

Хрумна ѝ, че законът не е нищо повече от преценката и волята на група хора. В страна като Швейцария според нея това можеха да са само десет хиляди души, но имаше и големи групи, както в Съединените щати. Освен това си каза, че няма значение колко малка е групата. Някъде това можеха да са само десет хиляди души, обаче колективното им мнение и волята им се превръщаха в държавен закон. Тогава се попита защо такава група да не можеше да се състои и от хиляда души? А ако можеше да са хиляда, защо да не можеше да са и сто? Или петдесет? Или пет? Или двама?

Собствените ѝ заключения я уплашиха и тя обсъди въпроса с Ханс. Отначало той не я разбираше, а после, когато я разбра, добави убедителни доказателства. Заговори за събрания на златотърсачи, където се събираха всички хора от селището, решаваха какво е законно и действаха в съответствие с това. Можело да са само десетина-петнайсет души, каза ѝ той, но волята на мнозинството се превръщала в закон за всички тях и който нарушавал този закон, понасял наказание.

Най-после Едит ясно видя пътя, който да следва. Денин трябваше да увисне на бесило. Дватама с Ханс представляваха мнозинството на своята група. Убиецът щеше да бъде обесен по волята на тази група. За изпълняването на тази воля Едит усърдно се постара да съблюдава обичайните формалности, но тяхната група беше толкова малка, че с мъжа ѝ трябваше да изпълняват ролите на свидетели, съдебни заседатели и съдии, пък и на палачи. Тя обвини официално Майкъл Денин в убийството на Дъчи и Харки, докато затворникът лежеше на нара си и слушаше свидетелските показания първо на Ханс, после на Едит. Денин отказа да се признае или да не се признае за виновен и запази мълчание, когато тя го попита дали има да каже нищо в своя защита. Без да стават от столовете си, тя и Ханс съобщиха решението на съдебните заседатели: „Виновен“. После в качеството си на съдия Едит произнесе присъдата. Гласът ѝ трепереше, имаше тикове на очите, лявата ѝ ръка се местеше произволно, но тя свърши докрай всичко. Каза:

– Майкъл Денин, след три дни ще бъдеш обесен и ще висии с примка на шията, докато не умреш.

Това беше присъдата. Затворникът неволно въздъхна с облекчение, после избухна в предизвикателен смях и рече:

– Голяма утеха е да знам, че проклетият нар няма вече да ми натъртва гърба!

С обявяването на присъдата чувство на облекчение сякаш обзе и тримата. Това най-много се отнасяше до Денин. Престана да се мръщи и да се препира, започна да разговаря любезно с надзирателите си, имаше дори проблясъци на някогашното му чувство за хумор. Освен това беше много доволен, че Едит му чете на глас от Библията. Четеше му от Новия завет. Той прояви голям интерес към блудния син и разпнатия крадец.

В деня, предхождащ уречената екзекуция, когато Едит му зададе обичайния въпрос „Защо го направи?“, Денин отговори:

– Много ясно защо. Мислех си, че...

Ала тя рязко го прекъсна, накара го да почака и изтича при Ханс, който си беше легнал. Дежурството му беше свършило. Събуди се, взе да търка очи и да мърмори.

– Тръгвай! – каза му Едит. – Доведи Негук и още един индианец. Майкъл ще направи признание. Накарай ги да дойдат. Вземете пушката и ги доведи дори ако трябва да вървят под дулото ѝ.

Половин час по-късно Негук и чичо му Хадикуан влязоха в килията на смъртника. Бяха дошли насила, заплашени от Ханс с пушката.

– Негук – започна Едит, – няма никаква опасност за тебе и твоите хора. От двама ви не се иска да правите нищо. Само седнете, слушайте и ще разберете за какво става дума.

Така Майкъл Денин, получил смъртна присъда, публично призна, че е извършил престъпление. Докато говореше, Едит записа разказа му, индианците го слушаха, а Ханс пазеше на вратата да не би свидетелите да избягат.

Денин обясни, че не се е прибирал от петнайсет години в далечната си родина, защото през цялото време се надявал да събере много пари, за да осигури старата си майка до края на дните ѝ.

– Нима можех да го постигна с хиляда и шестстотин долара? – попита той. – Единственото, което щеше да ми свърши работа, беше всичкото злато, осемте хиляди долара. Тогава можех да се завърна както подобава. Рекох си: има ли по-лесно нещо от това да убия всичките, да съобщя в Скагуей, че са ви убили индианците, и да потегля за Ирландия? Затова започнах да ви избивам, обаче, както казваше Харки, вие се оказахте голям залък за устата ми, не можах да го преглътна и се за-

24 давих. Това ми е признанието. Свърших работата на дявола, а
Джек сега с Божия помощ ще свърша работата и на Господ.
Лондон Едит се обърна към индианците:

– Негук и Хадикуан, чухте какво каза белият. Думите му са записани на ей тази хартия и вие трябва да сложите знак под тях, така че белите, които дойдат по-късно, да знаят, че сте чули всичко.

Двамата сиуаши сложиха по един кръст срещу имената си и бяха призовани да се явят на сутринта заедно с цялото племе, за да бъдат свидетели на по-нататъшното развитие на нещата. После им позволиха да си тръгнат.

Ръцете на Денин останаха развързани за времето, в което да подпише документа. После в стаята се възцари тишина. Ханс беше неспокоен, а Едит се чувстваше притеснена. Денин лежеше по гръб и гледаше право в тавана към процепите, запушени с мъх.

– Сега ще изпълня дълга си към Господ – промърмори той, а после се обърна към Едит. – Прочети ми от книгата – помоли я той с дяволито пламъче в очите. – За да престане да ми убива нарът.

Денят на екзекуцията беше ясен и студен. Живакът падна до двайсет и пет градуса под нулата. Духаше пронизващ вятър, който караше мразът да преминава през дрехите и плътта и да стига чак до костите. За пръв път от много седмици насам Денин се изправи на крака. Мускулите му не бяха използвани толкова дълго време, че едва успя да остане прав и да се закрепи. Залюля се напред, после назад, политна и с две ръце се хвана за Едит, за да не падне.

– Виж ти колко съм замаян! – понечи да се засмее той, а миг подир това каза: – Колко се радвам само, че се свърши. Проклетият нар щеше да ме усмърти със сигурност.

Когато Едит му сложи на главата кожената шапка и взе да спуска наушниците, той се засмя и попита:

– Защо го правиш?

– Вън е кучешки студ – отвърна тя.

– А подир десет минути дали ще има значение, ако на клетия Майкъл Деним му измръзне някое и друго ухо? – поинтересува се той.

Едит беше събрала сили за мъчителния завършек и подмятането му беше удар върху самообладанието ѝ. Дотук всичко изглеждаше фантомно, като сън, но жестоката истина на думите му я потресе и я накара да отвори широко очи за действителността,

която предстоеше. Терзанието ѝ не остана незабелязано от ирландеца.

– Съжалявам, че те наскърбих с глупавите си думи – разкая се той. – Не го казах със задна цел. Днес е голям ден за Майкъл Денин и той е безгрижен като птичка.

При което мъжът весело засвири с уста, но скоро помръкна, спря и каза с копнеж:

– Ще ми се да имаше свещеник. – А после побърза да добави: – Обаче Майкъл Денин е прекалено стара пушка, за да търси лукса, когато е тръгнал на път.

Беше толкова немошен и отвикнал да ходи, че когато отвори вратата и той прекрачи прага, малко остана вятърът да го отнесе. Едит и Ханс вървяха от двете му страни и го крепяха, докато убиецът ръсеше шеги и правеше опити да ги развесели. За това време само веднъж спря, за да уговори изпращането на неговия дял от злато на майка му в Ирландия.

Изкачиха се по полегат склон и стигнаха до просека сред дърветата. Там, заобиколили варел в края на натрупания сняг, стояха със сериозни изражения Негук и Хадикун, заедно с всички сиуаши. Довели бяха и сукалчетата, и кучетата, за да видят как се прилага законът на белите. Наблизо зееше гроб, който Ханс бе изкопал в замръзналата земя, като палеше огън.

Денин делово огледа приготовленията, видя гроба, варела, голямото въже и дебелия клон, през който бе прехвърлено, и подметна:

– Става. Нямахте да се справя по-добре, Ханс, ако аз го правех за тебе!

Засмя се на висок глас на духовитата си забележка, ала лицето на Ханс бе застинало, мрачно и мъртвешки бледо и само намесата на съдбата можеше да промени изражението му. Освен това никак не му беше добре. Не си беше дал сметка колко чудовищна е задачата да бъде премахнат един събрат от света на живите. Едит го беше проумяла, но това не улесняваше задачата им. Беше изпълнена със съмнение дали ще запази самообладание достатъчно дълго, докато всичко приключи. Непрекъснато изпитваше желанието да пищи, да крещи, да се тръшне, за закрие очите си с ръце, да обърне гръб и да побегне – в гората, където и да е, надалече. Единствено с огромно усилие на волята съумя да остане изправена и да продължи, за да направи онова,

което се очакваше от нея. Покрай всичко останало Едит бе благодарна на Денин за начина, по който ѝ помагаше.

– Дай едно рамо – обърна са Денин към Ханс и с негова помощ успя да се качи върху варела.

Наведе се, за да може Едит да нахлузи примката на шията му. После се изправи, а през това време Ханс затегна въжето, прехвърлено през надвисналия клон.

– Имаш ли да кажеш нещо, Майкъл Денин? – попита Едит с ясен глас, който обаче трепереше независимо от усилията ѝ.

Денин пристъпи от крак на крак върху варела, погледна притеснено надолу, сякаш се готвеше да произнесе първата реч в живота си, и се прокашля. После каза:

– Радвам се, че всичко свършва. Отнесохте се към мене като към християнин, затова сърдечно ви благодаря за добротата.

– Тогава нека Господ те приеме като покаял се грешник.

– Да – поде той с плътен глас в отговор на нейния тънък гласец. – Нека Господ приеме мене, покаялия се грешник.

– Сбогом, Майкъл! – каза Едит и в гласа ѝ се долови отчаяние.

Хвърли се с цяло тяло върху варела, но той не се преобърна.

– Ханс, бързо! Помогни ми! – извика тя с отслабнал глас.

Усети, че губи и последните си сили, а варелът не помръдваше. Ханс веднага дотича и варелът се измъкна изпод краката на Майкъл Денин.

Едит се обърна с гръб и запуши с длани ушите си. После започна да се смее – дрезгаво, пискливо, с тенекиен звук. А Ханс беше потресен повече, отколкото през всеки друг момент от трагедията. Едит Нелсън получи очаквания нервен срыв. Тя го разбра дори докато траеше истеричният пристъп. Ала се зарадва, че беше запазила спокойствие по време на напрежението, докато не приключи всичко. С несигурни стъпки отиде при мъжа си и успя да каже членоразделно:

– Заведи ме къщи, Ханс. – И добави: – Остави ме да си почина. Да си почина, да си почина.

Ханс я прегърна през рамо, като крепеше тежкото ѝ тяло и насочваше несигурните ѝ крачки. Така Едит успя да прекоси заснеженото пространство.

А индианците останаха да наблюдават със сериозен вид приложени закон на белите, накарал един човек да танцува във въздуха.

Кутията със заровете на дявола

*Почитахме олтари чужди и клехме се на чужди мисли:
законите ни – най-могъщи, а вярата ни – страст нечиста.*

*Закон и вяра сяко следвахме, без да се връщаме назад,
и ето че накрая стигнахме доволни до самия ад.*

Поклонниците на Мамон

Не само че узнах за тези неща от намерените писания, но и помогнах да бъде погребан Мъжът от Изтока. Имах познати хора, които изчезнаха в Изтока; при това ми стана известно, че те никога не се завърнаха. Това се случи в отдавнашни времена, преди големите находки на Бонанза и Елдорадо – тогава, когато река Клондайк е била наричана Еленовата река. Имаше около стотина бели мъже, пръснати в безкрайната пустош, и може би двайсестина от нас, поради голямата си вяра в Севера, се бяха разположили за зимата там, където река Стюарт се влива в Юкон.

През април провизиите бяха на привършване. Случи се да вървя покрай много потоци и вододели по следите на ранен елен; ношувах в лагер на пъртината и нямах търпение най-после да го убия. В този ден еленът се отправи на североизток, после тръгна в обратна посока, след това се насочи към река Стюарт и я прекоси на петдесет мили от устието. На леда намерих индианка, метиска, все още много красива наглед въпреки преживените страдания. Беше умряла от глад, защото видях, че парката ѝ от катеричи кожи е рязана ивица по ивица, а и от горната част на мокасините си личеше, че е уталожвала глада си по индианския начин. Взех каквото намерих за ядене и понеже много ме мъчеше липсата на храна, продължих подир елена, като оставих тялото на жената да бъде отнесено от реката, когато ледът се разтопи. В торбата за храна намерих парче кожа, отчасти сдъвкана, около три килограма злато на големи късове и записки на берзова кора, които публикувам по-долу. Нарочно не спо-

Джек менавам точното местонахождение, защото един ден възна-
 Лондон мерявам да ида там и да се върна свръхбогат човек. Следва
 същинската история...

„Всичко това е толкова необичайно и ужасно, че направо не ми го побира умът. Умирам, а умът ми направо не го побира. Да умреш, когато притежаваш неописуемо голямо богатство, да умреш в трезора на света – по-трудно от това няма. Отново необичайна предопределеност: дали просто става въпрос за особена поредица от обстоятелства, или става дума за проклятие, пратено от Първия човек иззад планините? Кому е нужно да се лее кръв, да има убийства и смърт? На никого ли не може да убегне? Ала по-добре да се успокоя. Да започна от самото начало.

Като дете индианката е живяла в Мисията на брега и пише онова, което ѝ кажа. Може би след смъртта ми жената ще успее да стигне до цивилизацията и да разкаже на света моята история.

В началото бяхме седем души. Осем, ако се брои и младата жена. Намирахме се на третия остров под устието на Стюарт. Бяхме наемници, събрани от случайността; никой не знаеше много за миналото на другия. От няколко години се намирахме в басейна на река Юкон, а нашият водач – Малкия инуит – беше там поне от седем години и познаваше този край както малко хора го познават или ще го познават. Довел беше жена си, метиската Луси, от Мисията на Хайне на океанския бряг. Имаше още двама братя с фамилно име Рандолф, които твърдяха, че са роднини на известното семейство Рандолф в Кентъки, двама моряци, преживели приключения по целия свят, и млад мъж на име Чарли, завършил колеж (ако не греша, Йейл). Така и не научихме фамилията му, защото явно беше избягал от дома си заради някаква неприятност и искаше да се скрие. Що се отнася до мен, колкото по-малко знаете, толкова по-добре. Достатъчно е да кажа, че загубих съдружника си миналата есен, когато реката замръзна, подир което попаднах в сегашната компания.

През късите декемврийски дни се случи едно от многото неща, за които ще говоря. Нощта току-що бе паднала и ние пушихме, бъбрехме и кърпехме мокасините си, когато кучетата вдигнаха врява. После чухме ругатни, рязко изплющя камшикът за впряга и последва чукане на вратата. Преди да отворим, вътре влезе Мъжът от Изтока. Първите му думи бяха:

– За Бога, дайте една лула!

Чарли пхна запалена лула в ръката му и мъжът се зае да пафка; прекъсваше пушенето с дълги, доволни въздишки. Висок, черноок и с черни бакенбарди, слаб, но с мускулатура, обичайна за пътуващите по Дългата пъртина, той бе привлекателен хубавец, от онези, които радват очите на девойките. Често си мисля, че това беше причината за нещастieto, което го сполетя по-късно. В отговор на въпроса откъде иде, мъжът посочи на изток, след което продължи да пуши и да мълчи. Подушихме някаква тайна – досега не беше имало случай някой да дойде от изток, а и не можехме да си представим това да се случи през зимата. Помогнахме му да се настани удобно и той остана няколко дни, докато не купи кучета за пътуването си до Дейа, през което време научихме това-онова от историята му.

На първо място от разказа му за пътя до нас разбрахме, че е тръгнал от река Стюарт, а на второ място – че в шейната си е натоварил над петдесет килограма злато само на големи късове на обща стойност над осемнайсет хиляди долара. Това са фактите – останалото чухме от устата му и наместихме парчетата от картината. През предишните две лета той и двама френски канадци – метиси – плавали с кану, което на места пренасяли на ръце, от езеро Атабаска до Голямото робско езеро, а после по река Макензи до шейсет и петия градус, един вид – наравно с Мечото езеро. Там изчакали да падне първият сняг, после се отдалечили от реката и тръгнали на запад, към Скалистите планини. След като се лутали цяла година в непознатата област, като се движели все на запад, стигнали до горните притоци на река Стюарт и се спуснали на юг по Юкон. Покрай всичко останало спомена, че загубил двамата си другари, и с пълно доверие ни показва златото си, като искрено сподели, че е само образец от онова, което е намерил. Нищо повече не можахме да научим, защото бе решил да не говори за предишния си живот. И все пак, колкото и да го прикриваше, той определено създаваше чувство, че е човек с опит, и аз веднага го усетих.

Независимо че настойчиво го увещавахме да не го прави, на Коледа той се приготви да потегли. Запрегна кучетата и тъкмо щеше да тръгне, когато пристигнаха няколко впряга прavo от крайбрежието. Тутакси бяхме поразени от Мъжа от Изток и водача на новодошлите. Още преди да си разменят

поздрави, избухна взрив. Стреснат, водачът насочи пушката си към госта ни. Мъжът от Изтока прояви завидно хладнокръвие, защото се усмихна извънредно насмешливо и каза: „А, братко!“ Само толкова, не си размениха нито дума повече, прекалено добре се познаваха, за да го правят. Между обикновени хора едва ли би било възможно да се разиграе сцената, която последва, но за мъже, изправени през опасностите на пустинния северен край, няма нищо невъзможно. Изглеждаше като отдавнашна уговорка, която да бъде изпълнена по това време и на това място. С пушки в ръка, опрели гърбове, всеки се отдалечи на петдесет крачки и се обърна, докато ние се отдръпвахме от линията на огъня.

Не е имало Коледа с по-необичайна сцена. Беше късно следобед и горният крайчец на слънцето, едва надникнало от южния хоризонт, прашаше кървавочервени отблясъци към небесата. От двете му страни светеха кучета-слънца*, а въздухът бе изпълнен с блещукащи ледени пращинки. Възцари се пълна тишина. Снежното безбрежие приличаше на еднообразно бяла Сахара, на чийто фон се открояваха черните фигури на братята. Един миг се гледаха, а после, след като новодошлият отброи обичайното „едно, две, три!“, опрени в раменете пушки проговориха. Нашият гост стреля с такава бързина, че при изпратените шест куршума винаги имаше един във въздуха, ала подир това се свлече на земята, пронизан в дробовете. Противникът му беше по-целенасочен – изстреля само три куршума. Ала и той не остана читав – един куршум скъса връвта на ръкавиците му, втори счупи две от ребрата му, а дясната му ръка увисна безжизнена, улучена от трети.

Като се олюляваше, той тръгна по снега към брат си и с голямо доволство впери в него очи. Повдигнахме ранения, за да седне, а после се разбра, че иска да говори, и другият се наведе към него. Никога не научихме какво му прошепна, но присмехулното му изражение, докато душата му отлиташе, стана причина за внезапно бликналия гняв на непознатия. Той отвърза ловджийския си нож и щеше да прободне умиращия, но Малкия инуит го удари с юмрук в лицето и го просна на снега. Последва сваляне на

* Атмосферно оптично явление с по едно ярко петно от двете страни на слънцето, така че изглежда, че има три слънца.

ръкавици, защракаха затвори на пушките на новопристигналите и сбиването изглеждаше неизбежно, ала непознатият се изправи на крака и застана между двете групи. По негово нареждане запрегнаха кучетата, върнаха товара по шейните и сетне се погрижиха за раните на мъжа. Подир това го увиха в дълги кожени одеяния и го завързаха за една шейна. Цялата история продължи по-малко от пет минути: непознатият пристигна, уби госта ни и сега си тръгваше. В Северния край хората мислят и действат бързо.

Сложихме тялото на покрива на къщата, за да не го докопат кучетата, а ние влязохме вътре и проведехме военен съвет. Моряците изсипаха двете торби с късове злато на масата и тутакси започна Лудостта. Дори Луси с характерната за индианската ѝ природа пасивност така се смая от бляскавата купчина, че едва смогна да сготви вечерята. След няколко минути, в които разговаряхме и разсъждавахме, Малкия инуит се върна с вестта, че непознатите са тръгнали по река Стюарт. Настъпи объркване. Дори жената разбра колко важно е това. Чарли благодари на всички езически божества, че в Арктика няма как път да остане скрит, а Малкия инуит удари по масата и заяви, че първи ще участва в преследването.

После започнахме да кроим план и се появи въпросът кой ще остане. Тогава Лудостта се развихри. Един подир друг мъжете се кълнях, че никой не желае да остане, а потрепващите ноздри на Луси и фактът, че винаги следваше своя господар, решиха нейния въпрос. Седяхме и не можехме да откъснем очи от жълтия куп, докато мислехме и мечтаехме за онези странни неща, за които винаги мислят и мечтаят мъжете, когато ги сполети такава неутолима жажда. Скоро постигнахме съгласие – всички заминаваха, затова се заехме с подготовката. Укрепихме шейните, правехме нови поводи, поправихме ремъци и мокасини и взехме всяко куче и всичката кучешка храна – до последната троха – на бели и индианци. Стигнахме дотам, че когато потеглихме на идната сутрин, оставихме бележка за онзи, който се появи, да погребее мъжа на покрива. Лудостта нарастваше – когато човек не погребее умрелия на прага му, той е готов да прекрати и собственото си съществуване.

Представявахме внушителна гледка с осемте шейни и стоте кучета. Обикновеният впряг е със седем до десет

32 кучета, а нашите бяха по дванайсет на шейна. Ала понеже
Джек не се налагаше да вървим отпред и да правим пъртина, само
Лондон след три дни настигнахме другите. Нямаше съмнение, че те
бързат. Противно на очакванията ни обаче, когато разбраха,
че сме тръгнали подире им, не последва разпрания – не, те ни
най-малко не се изненадаха, че сме ги настигнали. Това не ни се
понрави, затова същата нощ, а и много нощи впоследствие ня-
кой оставаше на стража. Ала не само ние вземахме предпазни
мерки – Ейб Рандолф поогледа около техния лагер и установи,
че са взели същите мерки.

Макар да ни беше известно, че знаят местонахождението на
съкровището, те не знаеха, че ние нямаме представа къде се на-
мира. Всяка от групите бе сигурна, че другата не може да ѝ се
изплъзне, защото при преследването в Арктика преследваният
винаги прави пъртина за преследвача си. Все едно че участници
в надбягвания пътуват с лекота в очакване на скорошен финал,
за да се реши въпросът. На страничен човек надпреварата ни
сигурно би се сторила нелепа, защото ден след ден ту едните,
ту другите правеха пъртината. Обаче само за това постигнахме
разбирателство, иначе и двете групи пазеха пълно мълчание.

Подобно съперничество можеше да бъде поносимо при обик-
новени обстоятелства, но за нас храната беше твърде скъпоценно
нещо, за да се бавим по пътя. Само как се мъчеха кучетата! Прину-
дени бяхме да им намалим дажбите, а ги изтощавахме докрай. По
времето, когато потеглихме по третия участък от сто мили, някои
от животните бяха съсипани. Убивахме ги и ги давахме за храна
на онези, които още се държаха на крака. Януарските дни бяха
много къси, в най-добрия случай не успявахме да изминем повече
от двайсет мили, понякога бяха само десет. Тежкото начинание си
казваше думата – нощем се сгушвахме в снега и заспивахме като
пребити. Как устоя водачът на другата група – представа нямам.
Често чувахме, че ругае от болка, когато шейната, към която беше
вързан, се друсаше по неравен лед. Но той имаше непобедим дух.
Не само че беше търпелив, но и ребрата му бяха заздравили и до-
там зараснали, че когато настъпи периодът на силния студ, той
започна да слиза от шейната и да ходи. Пък и бе наложително да
го прави, защото иначе щеше да замръзне.

Всички ние обаче бяхме толкова уморени и изтощени, че
един човек от групата ни започна да се огъва под напрежението.